

To fabjergdrenge's erindringer fra 1950 til 1966 i Fabjerg

Af Jens Jørgen Graakjær Jensen & Flemming Dahl Overgaard

Indhold

To fabjergdrenge's erindringer fra 1950 til 1966 i Fabjerg	1
Lidt om Fabjerg den gang:.....	3
Forsyning og infrastruktur:	4
Elforsyning	4
Central	4
Vandforsyning.....	5
Hygiejne og sundhed i 1950'ne	6
Oplevelsen af Hygiejne.....	6
Sundhed.....	7
Om os (Jørgen Graakjær Jensen og Flemming Dahl Overgaard)	7
Jens Jørgen:	7
Hvordan var min far - Søren Kristian Ditlev Jensen?.....	8
Religion.....	11
Nabolaget.	11
Flemming:	12
Bageriet	13
Fælles bryllups- og sølvbryllupsfest den 3. april 1953 i Fabjerg Forsamlingshus	13
Ny bageriovn.....	15
Familiefester	15
Dagligdagen i et landsbybageri.....	15
Børneliv i Fabjergstad	16
Hvilke børn legede/var vi sammen med?.....	16
Lege:	17
Hvordan så Fabjerg ud i 50 og 60'erne?	18
Fabjergstad	18
Engelundvej	26
Tvedvej	27
Det man levede af.....	28
Lidt om landbruget dengang	29
Roer	29
Mog	29
Plovmanden.....	30
Høsten	30
Markerne om vinteren	30

Lidt om Fabjerg den gang:

At opvokse i Fabjerg sogn i 1950'erne var et overfløddighedshorn af udfordringer og muligheder. Vi oplevede overgangen fra bondesamfundet til industrisamfundet.

Var man født i Fabjerg omkring 1950, var livsformen i sognet på mange måder præget af bondesamfundet. Det meste landearbejde blev stadig udført med muskelkraft af enten heste eller mennesker.

Danmark var i høj grad stadig et landbrugsland, og ude på gårdene var mange piger og karle ansat til at klare arbejdsopgaverne.

Det var stadig normalt, at karlene på gårdene havde uopvarmede værelser, som kunne være placeret på kostaldens loft, og med bademulighed i koldt vand i malkemaskinerummet.

Fabjerg var stadig en del af: "De underudviklede egne af Danmark". Og under den overskrift blev der i ca. 1959 lavet og sendt et TV-program med Fabjergs "Post Carlsen" og hans lange daglige cykeltur i det ganske sogn på ca. 10 km. (Udsendelsen er desværre slettet fra DR's Arkiver)

Det lille sogn, Fabjerg, havde i slutningen af 50'erne ca. 630 beboere, men bød på masser af oplevelser. Ud over landbruget havde sognet mange faciliteter at byde på.

I Fabjergstad kunne man købe det, som de fleste husholdninger havde brug for i dagligdagen.

Der var dengang i Fabjerg:

- 2 mejerier – Fabjerg Mejeri og Skødbæk Mejeri
- Kirke
- Missionshus
- Forsamlingshus, som blev anvendt til skolegymnastik, familiefester, foreningsbal, gymnastik og badminton om vinteren.
- Stadion med 1 fodboldbane og 1 håndboldbane med omklædningsrum i gangen i Sønder Skole. Om sommeren blev der spillet både fod- og håndbold af piger, drenge og voksne.
- 3 tømrerfirmaer. Tømrer Christensen vest forsamlingshuset (Anneksvej 4), Tømrer Haurballe og Ruedi Räfle.
- Telefoncentral med personlig betjening.
- Posthus med Gertrud Tilsted som postmester. Posten blev leveret med rutebilen morgen og aften. 2 postbude: Johannes Carlsen og Evald Hansen leverede posten i hele sognet.
- Autoværksted og tankstation. Først med Jens Simonsen. Senere i 1958 med Peder Lauritsen.
- Maskinværksted med møllebygger Niels Maae.
- 3 Smedefirmaer: I Fabjergstad Niels og Svend Trillingsgaard, "Wolle" smed i krydset (Annexvej - Kviesgårdvej - Svengårdvej) og Christian Sundgaard Lauritsen ("æ hvie smed") på Tvedvej mod Nr. Nisum.
- Bageri med bagermester Overgaard. Med brødture i flere kommuner.
- 2 vognmænd Johannes Rasmussen og Christian Prangsgaard, som også havde Fabjerg Turistbus.
- Brugsen med uddeler Viggo Degn. Brugsen havde også foderstofhandel, kornrensning, brændsel, varetur, æggeindsamling og hentede forsyninger fra FDB's indkøbscentral i Vemb.
- 2 købmandsforretninger. Fabjerg Købmandshandel ved kirken og købmand Egon Gregersen ved Skødbæk.
- Cykelhandler, barberer, altnuligmand og tandudtrækker Søren Kristian Ditlev Jensen.
- Slagter Kibsgaard, som kom hver lørdag i en "Citroën Traction Avant 11 familiale" med en indsats til slagtervarer bagi. Fra 1956 slagterforretning ved Benny & Hjalmar Agger Andersen.
- Kogekone (kan ikke huske navnet)
- Stadion med 1 fodboldbane og 1 håndboldbane med omklædningsrum i gangen i Sønder Skole.

- Fattiggård eller Asyl som det også hed. Kommune-, amts- og folketingsvalg foregik også på asylet. Plejehjemmet kom senere i 60'erne
- 2 skoler: Fabjerg Sønder Skole og Fabjerg Nordre Skole ("Æ Nar skool å æ Sønner skool")
- Hjemmeslagter: Niels Bjerre.

Forsyning og infrastruktur:

Elforsyning

Indtil midten af 60'erne blev Fabjerg forsynet med Jævnspænding fra Nørre Nisum Jævnspændingsværk, som lå på Tvedvej 50. Elværket kunne levere strøm til 60 km net. Elværket blev etableret i 1915 af Nr. Nisum og Fabjerg sogne.

Foran elværket lå det dejlige kølevandsbassin, som dampede om vinteren og var vidunderlig til fodbad, når man kom forbi og havde kolde tæer. I hvert fald i første omgang.

Værket producerede jo jævnstrøm, og havde et rum, med store "glasakvarier" (ca. 30x50x80 cm.) som var elektriske blyakkumulatorer. Det var fascinerende, at de var gennemsigtige. Hvis der var problemer ude på nettet, kunne akkumulatorerne holde strøm i de to kommuner i en begrænset tid, mens reparationen stod på.

Tabel V (fortsat). Jævnstrøms-

Løbe-nr.	Værkets navn og ejer	Spænding	Maskinernes effekt	Batteri	Tilsluttede			Målere for			Produktion	Køb fra and. værker	Salg		
					Lamper	HK i motorer	Varme og fælles	Lys	Kraft	Fælles m. m.			Lys	Kraft	Fælles m. m.
		Volt	kW	Amp.	Stkr.	H.K.	kW	Stkr.	Stkr.	Stk.	1000 kWh	1000 kWh	1000 kWh	1000 kWh	1000 kWh
216	Nørre Nisum	A 2-220	591	54	12500	2308	20	677	391	27	670	»	139	309	40
217	Rindom-Noe	A 2-220	154	72	4500	1150	—	398	144	»	150	20	52	89	»

Vores elforsyning fungerede fint, men i de mørke vinteraftener, når der skulle malkes på gårdene, med lys i staldene, faldt ydelsen voldsomt. En 60 Watt pære gav så kun 30 Watt lys. Det rettede sig så op igen ved 7-tiden. I midten af 60'erne blev alle forbrugere konverteret til Vekselstrøm, hvilket var en dyr affære for de enkelte, idet alle installationer skulle efterses og have monteret nye ledninger og alle motorer skulle skiftes til vekselstrømsmotorer.

Central

Fabjerg Central blev etableret i 1907 med 10 abonnenter med Margrethe Maribo som bestyrer. I 1925 overtog Frandsine Kathrine Tordrup stillingen som centralbestyrer indtil 1960, hvor Rigmor Rasmussen overtog. Centralen blev automatiseret i 1971. I 1981 var der 300 abonnenter i Fabjerg.

Man tog telefonen og ringede op og blev så mødt med beskeden "Centralen" og man bad så om nummeret eller oftest bare navnet eller fx, må jeg få brugsen (nr. 7). Når jeg (Fl.) ringede hjem en mandag og min mor ikke var hjemme, kunne Rigmor så give beskeden: "Hun er ikke hjemme, hun tog bussen kl. 2 til Lemvig". (Personen på fotoet tv. er ukendt)

Ligesom på nutidens Smartphones var centralen døgnbemandet, og hvis man ringede sent eller om natten, måtte centralbestyreren stå op af sengen, gå til omstillingsbordet, trykke på knappen til den kaldende abonnent, og sige "Fabjerg" eller "centralen". Efter bestilt nummer måtte centralbestyreren så vente til samtalen var ovre, hvorpå hun igen kunne gå i seng.

Hvis man kom "ind fra gaden" og gerne ville telefonere, gik man gennem entreen og ind i stuen, hvor omstillingsbordet stod.

Her bad man om det nummer man gerne ville ringe til, og gik tilbage i entreen, hvor der var ophængt en telefon på væggen. Efter endt samtale gik man tilbage til Centralen og afregnede for samtalen.

Centralens operatør brugte høretelefon, og kunne gå ind på en hvilken som helst linje, der var i brug. Af og til kom der en ny telefondame, hvilket altid var spændende for vi drenge.

Vandforsyning

Vi fik vand fra Fabjerg Vandværk, som oprindeligt var placeret i hjørnet marken bag ved Missionshusets have. I ca. 1954 var der ikke mere vand i denne boring og man fandt vand, hvor det nuværende vandværk ligger (Tvedvej 94). Men måtte bore ned i ca. 100 meter dybde.

De fleste gårde havde deres eget vandværk.

Bus

Vi havde busforbindelse til Lemvig og Struer og den tidligste afgang til Lemvig var kl. 8:30 og den seneste kl. 20:00. Til Struer var den tidligste kl. 7:30 og den seneste kl. 17:30. Da der dengang ikke var gymnasium i Lemvig, passede morgenbussen til Struer Statsgymnasiums starttider. Vi kunne også tage bussen til/fra Gudum Centralskole eller tage cyklen derhen.

Hvis man skulle til Lemvig eller Struer om aftenen, måtte man enten finde en kørelejlighed eller tage cyklen.

Skole:

Vi gik alle på Fabjerg Nordre Skole, som da vi begyndte i skolen, bestod af 2 klasseværelser, og hvor vi var flere årgange samlet i et klasselokale. Klasseværelset til venstre var beregnet for de yngste årgange og det til højre for de ældste (5-7 klasse). Senere blev lærerindelejligheden th. i lærerboligen indrettet til klasseværelse for 1. og 2. klasse. Gymnastik foregik i Forsamlingshuset og idræt og fodbold på stadium ude ved kirken.

Jeg (Fl.) begyndte i 1955 hos lærerinde frøken Johanne Jørgensen, som gik på pension som 70-årig i ca. 1956. Skolelederen var Vagn Slot Odgaard. I 1958 kom Gerda & Jens Hillgaard til som ny skoleleder og vi fik senere en lærer, fru Ingrid Nielsen fra Nr. Nisum. Hun var gift med vognmand Nielsen i Nr. Nisum. Dengang måtte læreren gerne dele øretæver ud og jeg husker engang, at Tage, Steen eller Ole havde gjort noget forkert i hendes time. Straffen var én på hovedet, men vedkommende dukkede sig, så hun bankede hånden hårdt ind i radiatoren ved døren.

Os der boede i Fabjerg Stad kunne nå at cykle hjem for at spise middagsmad, hvorimod vi om vinteren oftest havde madpakker med.

Én dag om efteråret fik vi drenge i 6. og 7. klasse fri til at deltage som "klapper" i den årlige jagt i Klosterhedens plantage. Det gav 5 Kr. i dagløn.

På mærkedage fx Dybbøldagen eller indsamling til "Kampen mod Kræften", kunne vi skoleelever få en tjans med at cykle rundt i sognet og sælge mærker – vel at mærke i skoletiden. Klassen blev så opdelt i hold á 2 og sendt ud på bestemte ruter i sognet.

25 øre pr stk.

Vi gik jo i skole 6 dage om ugen og dengang var der noget der hed "Månedsslov". Det var en ordning, hvor vi fik en fridag i de måneder, hvor der ikke var andre fridage. Dvs. fik vi en fridag i september og november. På kongen og dronningens fødselsdag havde vi også en fridag ligesom fastelavnsmandag også gav en fridag dengang.

Hygiejne og sundhed i 1950'ne.

Oplevelsen af Hygiejne

Badeværelser var ikke særlig udbredte. Kun de lidt mere velstillede og en del gårde havde regulære badeværelser.

Vandskyldende toiletter var almindelig standard, men ikke noget, som alle havde. Mange steder måtte man stadig klare sig med "Retiraden". Et "lokum", i et uopvarmet rum, som bestod af en bænk, med en siddeplads

af brædder og med et passende stort ovalt hul i midten. Under hullet var der placeret en spand. Toiletpapiret var ofte avispapir.

Disse rum stank altid modbydeligt, og på landet blev de mest brugt af børn og kvinder. Spanden skulle jo af og til tømmes, så mændene gik ud bag køerne, og med bukserne nede om hælene, besørgede de i grebningen (jysk-Grævlingen). Her blev der alligevel "Muget ud" hver morgen.

Uanset hvilket toilet man havde, var toiletpapiret det samme, nemlig "00". Om natten kunne der så besørge i en potte, hvis man ikke ville vove sig udenfor. Hvis man ikke havde badeværelse, foregik den daglige vask oftest ved køkkenvasken.

Skulle man rigtig i bad, blev det ofte kombineret med vaskedagen, hvor man alligevel havde fyret op i gruekedlen og derfor havde masser af varmt vand. Badet kunne så foregå i en stor zinkbalje.

Var man så heldig at være venner med mejeribestyreren, var der endeløs varmt bad efter fyraften lørdag eftermiddag.

For at holde sig soignerede, barberede mændene sig som regel hver lørdag.

Havde man tid og penge, kunne man også gå til barberen. Der var også en hård kerne der barberede sig selv med barberkniv og barbersæbe. Skummet blev pisket op med en barberkost.

I 50'ne blev det almindeligt med elektriske barbermaskiner, og nogle mænd fik for vane at barbere sig flere gange om ugen, nogle endda dagligt.

Sundhed

"Velfærdsstaten" var endnu ikke opfundet, men den offentlige service var på nogen områder langt bedre end nu.

Hvis nogen blev meget utilpas, eller direkte syge, ringede man til lægen. Havde man ikke selv telefon, gik man til nærmeste nabo med telefon, og ringede derfra.

Lægen: Ens personlige familielæge, kom hurtigst mulig til adressen, dag eller nat. og udøvede sin lægegerning. Det kan moderne Danmark ikke leve op til! Vi havde ikke en læge i Fabjerg, men måtte enten bruge en af lægerne i Lemvig eller Dr. Christensen i Gudum.

Heldigvis går de fleste sygdomme over af sig selv.

Mange besad antagelig dengang en vis modstandskraft over for infektioner og smitte, på grund af tidens almene hygiejne niveau. Der findes også sygdomme som ikke forsvinder af sig selv.

Her er de nuværende medicinske behandlingsmetoder en revolution i forhold til 1950'ne.

Alle børn blev dengang vaccineret mod forskellige børnesygdomme, hvoraf nogle var dødelige, eksempelvis polio, kopper, fåresyge og mæslinger.

Om os (Jørgen Graakjær Jensen og Flemming Dahl Overgaard)

Jens Jørgen:

Jeg blev født i Højbo (Fabjergstad 62) i Fabjerg den 17. november 1948 og døbt i Lemvig Valgmenighedskirke af Pastor Busk den 12. december 1948. Tre år senere kom min søster Lillian til verden. Kort efter min fødsel flyttede vi til Tenerifa (Fabjergstad 48). Tenerifa var et treetagers hus, en "terning" på 9x9x9 meter. I kælderetagen var der et fyrrum med centralvarmekedel, et brændselsrum til kul, et vaskerum med gruekedel og et disponibelt rum/hobbyrum. I stueetagen var der cykel-knallertudstilling, frisørsalon, værksted og baggang med bad/toilet, væghængt telefon og opgang til beboelsen. På 1. sal var der køkken med brændekomfur, gasblus og vask, en spisestue, en dagligstue og et soveværelse.

I den tidlige barndom, har man mest tilknytning til sin mor. Min mor fortalte mange historier fra hendes barndom og ungdom. Bl.a. da hun som 12-årig spillede 1 kr. "mausel" med gårdens karle. Hun lavede mange 3D "folde-ud kort" som folder sig ud når man åbner kortet.

Sammen byggede vi en smuk by af paphuse, som på begavet vis var trykt på havregrynspakkernes kartoner. "Foska" havde huse og "Solgryn" havde tog. Modellerne blev klippet ud og limet sammen. Selv om jeg ikke kunne li' havregryn, kom det ned for modellernes skyld.

Måske blev min skæbne for byggeri og tog grundlagt i de år?

Mine forældre var Birgitte Graakjær og Søren Kristian Ditlev Jensen. Birgitte blev født i Rom den 27. december 1915. Datter af Jens Didriksen Kallesøe Graakjær og Martha Marie Nielsen Overby. Søren blev født i Solvang i Fabjerg, den 11.10.1911. Mor Palmine Sofie Jensen og far Frederik Christian Jensen. Søren og Birgitte blev gift i Holstebro Kirke den 2. marts 1942.

Hvordan var min far - Søren Kristian Ditlev Jensen?

Kort efter fødslen flyttede Søren forældre til Toftvang (Fabjergstad 24). Faderen døde allerede i 1917 og Palmine fik da overdraget skødet på ejendommen og sælger i 1923 ejendommen til Thorvald Friis.

Som 11-årig fik Søren plads som dreng (landbrugsmedhjælper) hos Søren Maae, på gården Kærmark (Tvedvej 76) Lønningen var dengang, kost, logi og et par træsko, for et halvt år.

På Kærmark var der to sønner, nogenlunde jævnaldrende med Søren, Peter og Niels Maae. Familien på Kærmark var en god familie så vidt som min far fortalte.

Ved sommertid sømrede Niels Maae og min far brædder under trætræskoene, fandt en god træstok, hvorpå de forsøgte at stå på vandski ved at stage sig frem på "Æ Prejstmark mose".

Som ung kom han i lære som barberer og herrefrisør hos barberer/frisør Haaning i Nykøbing Mors.

Søren måtte jævnlig sømme linoleum under skoene, for at tætte hullede sål. En lærdom som senere gav lidt indtægter som skoreparatør.

Søren havde et dårligt knæ, og troede ikke at han kunne bruges ved militæret. Men det kunne han! Han blev soldat, og udstationeret ved Generalstaben i København. På den tid fik en værnepligtig kost, logi, gratis DSB, samt et meget beskedent lomme pengebeløb. Tobak skulle man jo have.

Han havde en lykkelig soldatertid, hvor han tjente masser af penge som frisør, og som barnepige for officerernes børn.

Da han havde aftjent sin værnepligt, kom han hjem med penge på lommen. Han gik til en "Herre manufakturforretning" og lod sig ekvipere efter tidens mode. (Swingpjatter – Jazz og ungdomsliv)

Da jeg ikke har nogle faktuelle beretninger for følgende periode, må jeg gå ud fra, at Søren levede det vilde ungdomsliv i en årrække, indtil han blev gift.

Efter mine forældre blev gift flyttede de ind i Højbo (Fabjergstad 62), hvor min far indrettede frisørsalon.

Jeg kommer ikke fra et "Hjem med klaver". Jeg kommer fra et hjem med to klaverer!

En til reparation og en til salg.

Min far var jo barberer og cykelhandler. Men tilsammen var de to brancher slet ikke nok til at brødføde en familie. Han havde derfor gang i mange andre, interessante aktiviteter, som hver især kunne give et lille bidrag.

Efter krigen var det svært at skaffe børnecykler. Han kortede derfor stællene fra voksen cykler op, (eller ned), og lavede mindre formater. Da man endnu ikke kunne skaffe dæk og slanger til små cykelhjul, måtte han korte de voksne dæk og slanger op, og samlede dem igen så de passede til små fælge.

Han fremstillede blomsterborde af tynde, delvis snoede jernprofiler, og med dekorationer af hjemmelavede rosenblomster i lakeret stål.

I udstillingen var der salg af cykler, knallerter og tilbehør.

I frisørsalonen tilbragte jeg mange timer med at iagttage kunder i "stolen". Der blev klippet og nogle gange barberet, ofte i forbindelse med en heftig politisk diskussion. Min far var dengang socialdemokrat, og nogle gange havde jeg angst for at den spidse frisørsaks skulle gøre skade på en betalende kunde af anden politisk overbevisning. Der kom dog ingen til skade.

Ind imellem kom der en der havde tandpine. Så blev et par egnede tænger fra cykelværkstedet grundigt vasket, derefter kogt og til sidst dyppet i sprit. Frisørstolen blev bragt i "ligge-stilling" og tanden kom ud. (Uden bedøvelse)!

Fra salonens skrivebordsskabe blev der solgt nytårsskyts i december måned.

I høstperioden blev et langt bord opstillet i værkstedet, til reparationer og fremstilling af selvbinder-sejl. Det var ofte aften/natarbejde, da sejlene jo skulle være klar til næste morgen, hvor høsten igen begyndte når duggen var fordampet. Hvis man fik en tjans med selvbindesejl, kunne man få fri fra skole. Og de stærke, elastiske selvbindepinde af Ask, var fremragende til fremstilling af flitsbuer.

Der blev også repareret seletøj til heste. De mange lag læder blev syet sammen med en robust og håndbetjent maskine med en lang trækarm, som kunne sy 1 sting ad gangen.

I værkstedet blev der også repareret sko, og fremstillet træsko.

Der var også smykkeproduktion af perlemor. De store grove skaller blev slebet ned, indtil perlemoren kom frem. Når smykkerne havde fået facon, blev der i nogle af dem indlagt mønstre af nysølv.

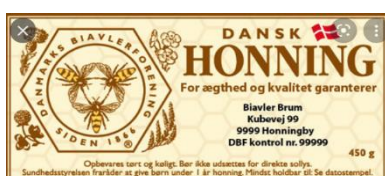
Det mest interessante var dog, da min far tog til Thyborøn og købte så mange torskehoveder, at den gamle Taunus 17 var ved at bryde sammen. Hovederne blev først kogt i gruekedlen, derefter blev knoglerne minutiøst rensset for kød m.m. og lagt til tørring. Det vidunderlige torskekød fra hovederne gik som dessert til Anders Kallesøes grise. Da knoglerne/benene var tørre, blev de tilskåret, forsynet med "beslag" til øreringe, kæder eller brocher. Så blev smykkerne lagt i indkøbte smykkekrasser med vat, forsynet med et papskilt påstemplet "Håndarbejde".

Da alt var sat i system, tog han, på bedste sigøjnervis, ud og solgte smykkerne. Specielt i Thyborøn havde man stor sympati for smykker af fiskeben. Det gav en god skilling.

I 60'erne lod han sig provokere af Robert Jacobsens jernskulpturer. De var dyre, og han mente, at hvis det var kunst, så kunne han også lave kunst! Han svejsede i løbet af en vinter en jernskulptur, fremstillet af afskær fra Niels Maae's maskinværksted. Designprocessen gav ham dog lidt mere respekt for Robert Jacobsen. Skulpturen blev stillet foran vores hus, og blev senere solgt til en fabrikant i Herning.

Til skulpturen brugte han kunstnernavnet: "Ditlev Nesnej". Han syntes at Jensen lød bedre, stavet på denne måde.

Skulpturen skulle afleveres ved fabrikken i Herning. Der blev lånt en folkevogns pickup og Niels Madsen var frisk til at tage med. De to mænd blev på turen enige om, at hvis ham fabrikanten havde taget fis, så blev

skulpturen smidt i en mergelgrav på hjemvejen, således at de kom hjem med tom vogn og uden kommentarer. Men fabrikanten modtog og betalte skulpturen, men prisen kom aldrig frem.

Min far var også biavler, og havde ca. 10

bistader. Han var medlem af Dansk Biavlerforening. Han talte gerne om biavl og honningproduktion. Han havde malet nogle meget underlige skrifttegn over "flyvebrættet" på hvert bistade. Kinesiske, Arabiske? Hvis nogen spurgte,

Hvilket sprog er det skrevet på, forklarede han roligt, at det havde han skrevet det på bisprog! *Findes der bisprog?* Ja da

I højsæsonen er det stor hjælp for bierne at kunne se deres adresse når de efter 16 timers arbejde kommer hjem i skumringen.

Han blev også spurgt: Hvor mange bier er der egentlig i sådan et bistade?

Han svarede: Jeg tæller dem kun en gang om året, for det tager lang tid. Jeg tager hver enkelt bi op, og tæller dens ben, og når jeg er færdig, dividerer jeg med 6, så kender jeg antallet ret præcis.

Om sommeren stod staderne hjemme i haven, og bierne samlede mest kløverhonning. Kløver fandtes på alle græsmarker dengang.

Hvis vejret var godt, blev der samlet meget honning, og den skulle slynges ud af honningtavlerne.

3 honningtavler i den håndsvingbetjente slyngemaskine. Et fint bijob for en dreng med biskræk. Det var et klistret, men spændende job, med masser af bier.

Kløverhonning smagte i øvrigt langt bedre end den nymodens rapshonning. Senere på sommeren blev staderne en aften, sat på en gummivogn, og kørt ud på heden til Hilbert. Her blev den rigtig gode, stærke lynghonning samlet. Så skulle der slynges igen....

Efter krigen var kunsthonning ret almindelig.

Far solgte honning, og en dame tog engang en bøtte op, og spurgte ham: Er det nu også Ægte Honning? Søren beherskede sig og svarede syrligt smilende: Ja, lige netop den bøtte du står med i hånden, er godt nok Ægte Kunsthonning uden bismag!

Min onkel, Niels Graakjær, som boede i garagen (Fabjergstad 60) sammen med sin "Lillebil" spiste i lang tid hos min mor. Tidligere havde han i lang tid spist middagsmad hos "Moster Thora".

For at komme i kontakt med ham fremstillede min far et samtaleanlæg. Der blev trukket et kabel mellem os og garagen, og kablet blev ophængt i de eksisterende træ-elmaster. Anlægget bestod af to højtalere, som også virkede som mikrofoner. Opkald kunne kun foretages fra os. Det var en dejlig pligt at kalde Niels til middag gennem det "avancerede" apparat.

Min far byggede et træhus i haven og min mor hjalp med indretningen af en fælles lille kaninfarm.

Min mor avlede Angorakaniner for uldens skyld, og jeg avlede slagtekaniner for pengenes skyld.

Jeg solgte kaninerne til Struer Fjerkræslagteri, som eksporterede dem til Italien. Det gav rigtig gode lomme penge.

Min far arbejdede altid på et eller andet hver aften, efter spisetid.

Han arbejdede længe på at bygge en bil til mig. Karosseriet blev skabt af en kølerhjul fra en Opel Kaptajn samt af karrosseri plade. Undervognen blev opbygget af cykeldele og små cykelhjul. Motoren blev en Rugbrøds motor af samme type som på en cykel.

Det blev en åben sportsvogn, som fra ny var malet flot, i blå og hvidt, og den blev udstyret med et vindspejl af plexiglas. På billedet: Egon Petersen, Niels & Karl Johan Nielsen, Solvang, Steen Tilsted og mig.

Tivoli: Én gang hver sommer kom Madsens omrejsende tivoli til Fabjerg. De slog teltpælene op på marken mellem Fabjergstad 15 og 23. Der var 6 luftgynger, et skydetelt, et telt med spilleautomater, et telt med lykkehjul, en lille børnekarrusel samt en tivoliroulette. Her fik jeg en veninde i "Slangepigen Yvonne", som jeg kunne få til at "gå i bro" på min Opel Kaptajn – allerede dengang var sportsvogne attraktive for piger.

Smartphones: En gang havde JTAS folkene opsat et gult "telefontelt", hvor de kunne arbejde i tørvejr med reparationer eller ny-installation af nye abonnenter. Flemming og jeg fik tiltusket os en ekstra telefon af dem. Vi havde én i forvejen. Vi fik trukket en ledning mellem Flemmings værelse og os, og dermed var vores helt eget kommunikationssystem indviet.

Der forekom aldrig cyberangreb på forbindelsen, så der var ingen der vidste, hvad vi talte om.

I sommeren 1965 kom jeg i murerlære i Silkeborg. Med svendebrev gik den til Århus, i håb om blive arkitekt. Erhvervsvejlederen fortalte, at det kunne jeg ikke blive, da det krævede kunstneriske talenter. Men hvis jeg var rimelig begavet, og meget flittig, kunne jeg muligvis blive bygningsingeniør. Jeg startede uden lyst på Teknikum, og det gik mig som i sangen fra De Gyldne Løver - ("Fru Jensen fra Tolne") sønnen for at lære nyt. Efter godt 10 års vidunderligt studenterliv var jeg i 1980 byggetekniker og arkitekt. Det første år gik med forskning for Arbejdsmiljøfondet. Herefter byggeledelse i Berlin med Ruedi Räfle. Så kom møbeldesign, med div. udstillinger, senere arkitekt og murerfirma i Hamburg, I 1987 fik jeg fast job i Randers med udvikling af IC3 tog ved Ascan Scandia, senere ABB, til sidst ABB Daimler Benz Transportation. Fra 2000 igen selvstændig. Nu dagdriver.

Siden 1992 gift med Barbara 2 børn, Carolina og Catharina

Religion

Religion var også en del af barndommen i Fabjerg. Jeg blev døbt i Valgmenigheden i Lemvig, men kort efter min dåb blev min far tilhænger af Jehovas Vidner, medens min mor forholdt sig neutral.

I Fabjerg udgjorde Indre Mission nok den største gruppe. En del tilhørte Valgmenigheden i Lemvig. En del var "Fritænkere".

For et lille barn har religionsretning næppe nogen betydning. Man tror bare på det ens forældre fortæller. Men lidt ældre finder man ud af at der også findes andre fortællinger, og ved skolestart finder man ud af at der er væsentlige forskelle på folks traditioner.

De første par skoleår fulgte jeg skolens almindelig procedure. Jeg kunne ikke synge og hadede salmevers, som dengang var en del af undervisningen. Jeg fik så lov til at blive fritaget for religionsundervisning.

Fordelene var, at jeg som outsider kunne slippe for salmevers og kristendomskundskab.

Det nød jeg godt af fra 2. klasse, og fik i stedet fritimer. Senere slap jeg for konfirmations- forberedelse.

Ulempen var, at jeg ikke måtte blive FDF spejder, da de andre drenge blev FDF spejdere. Min fars begrundelse var, at FDF var for militaristisk, selv om han selv havde været i FDF og spillet Tuba.

Jeg klarede mig så ved at Flemming gav mig et FDF-bælte, som jeg satte i bukserne. På den måde kunne jeg så lave min egen lille spejdertrup.

I løbet af grundskolen konstaterede jeg, at uanset religiøse tilhørsforhold, så var der sympatiske og usympatiske mennesker. Jeg fik aversion mod religion, gruppedannelse, massesuggestion og fællessang.

Det har også medført at jeg aldrig har ønsket at være medlem af noget parti eller andre grupper, bort set fra, at man selvfølgelig skulle være medlem af gymnastikforeningen og idrætsforeningen, for at kunne komme til bal i forsamlingshuset.

Nabolaget.

Bageriet

Vi var nabo til Fabjerg bageri. Byens morgen startede i bageriet.

Her kunne man i de tidlige morgentimer høre den beroligende lyd af den store røremaskine der forberedte

dagens produktion. Kom man undtagelsesvis tidlig op om morgenen og kom i bageriet, oplevede man den hektiske aktivitet, og kunne være så heldig, at der vankede et rundstykke når familien Overgaard selv skulle have morgenmad.

Bag den store murede ovn stod oliefyret, og der var et lille værksted, altid vidunderlig varm, her var Flemmings storebror Christian af og til i gang med udvikling af opfindelser.

Smedjen

Vores anden nabo var smedene Brd. Trillingsgaard. Man kunne ofte høre den beroligende og taktfaste rytme fra den store faldehammer, når den bankede i det glødende jern som kom direkte fra essen.

Her blev der smedet og der blev skoet heste.

Hesten blev placeret foran huset og de gamle sko blev fjernet. Klovene skulle "mejsles" plane så de nye sko kunne ligge an. De nye sko blev tildannet i essen, til den pågældende hest. Skoene blev kølet af i vand og herefter blev de beslået på hestens klove med hestekosøm. Det var et job for mandfolk, da alle heste ikke var lige omgængelige.

I 50 – 60'erne var skoene præfabrikeret i forskellige størrelser, og skulle tildannes i essen. Tidligere blev skoen smedet af et stykke jern.

Maskinværkstedet

Niels Maae var et meget rart og tolerant menneske, der drev Fabjerg Maskinværksted.

Selv om der var mange forskelligartede projekter i gang, kunne vi knægte få lov til næsten alt.

Igennem en årrække modtog Niels en masse "Grå Ferguson", som kom fra England, hvor de var udtjente. Motorerne blev hovedrepareret og efterfølgende blev det hele lakeret, så traktorerne så ud som nye. Nogle af dem kører den dag i dag. Når traktorerne ankom, havde de en "metalrosette" med glasfront, hvori "papirnummerpladen" var opbevaret. Ofte lå pladerne oven på hinanden år efter år.

For os knægte var der stor præstige i at have en god samling af disse nummerplader. Ole havde selvfølgelig den størst samling.

Senere startede Niels en produktion af kalorifere anlæg som han solgte mange af.

Flemming:

Jeg er født i 1947 i Spøttrup i Salling og mine forældre var bagere Magda & Johannes Overgaard, som begge stammede fra Mors og som blev gift i 1928 og åbnede bageri i Vester Assels. Det blev til mange forretningsskift via Øster Assels, Aalborg, Ormslev, Aarhus (Jægergårdsgade), Skanderborg, Aarhus (Lundingsgade), Kaløvig Badehotel, Lønstrup, Spøttrup, Thyborøn til Fabjerg Bageri i 1950.

Jeg er den yngste af en søskendeflok på 6 (3 piger og 3 drenge), hvor de 3 ældste er fra 29, 30 og 31 og vi sidste 3 fra 36, 44 og 47. Jeg voksede op i Fabjerg, hvor jeg og min søster Litzia, modsat mine ældre søskende, kunne gå i Fabjerg Ndr. Skole indtil 7 klasse, hvorefter jeg fik Realeksamen fra Gudum Centralskole. Min bror Christian klarede at gå i 7 forskellige skoler på 7 år.

Jeg har ganske få erindringer fra de første par år i

Fabjerg, men kan huske, at vi den første aften blev inviteret til kaffe hos Karen & Viggo Degn (uddeler Fabjerg Brugsforening), som dengang havde følgende børn boende hjemme: Poul, Fie (Anne Sofie), Else, Eva og Lis.

Jeg kan huske, at vejen fra Fabjergstad 67 mod Gudum og fra os mod Fabjerg kirke blev asfalteret omkring 1951-1952.

Bageriet

Fabjergstad 50 A & B og Engelundvej 2-4, hvor bageriet lå, var en relativ stor bygning, som udover selve bageriet i kælderen, mellager, vores bolig også indeholdt 2 små lejligheder. I den ene på 1. sal boede Inge & Evald Hansen (post Hansen), som senere byggede Fabjergstad 75.

I kælderetagen boede Jens og Marie Knudsen. Marie havde en lille slagterbutik dernede og Jens solgte fisk fra en ladcykel med en kasseoverbygning. På loftsetagen havde de et soveværelse og deres adoptivdatter Karen et lille loftsværelse. Karen flyttede til Kbh. og blev "Ung pige i huset" hos Svend Asmussen. Hun mødte

en Canadisk soldat på orlov i København og blev senere gift med ham og flyttede til Canada. Hun fik 2 børn derovre.

I gården var der en bagbygning, som indeholdt garage, en lille svinesti, et vaskerum med gruekedel, en lille forråds-kælder samt et lille værelse, hvor "Swott Harald" (Harald Kortnum) boede en overgang. Han vaskede sig sikkert i vaskehuset, men toilet var der ikke.

Jeg kan huske, vi havde et svin til opfedning i 52-53. Svinet blev slagtet og skulle bruges til mine forældres sølvbryllup og min søster Solveigs bryllup den 3. april 1953. Slagtningen blev foretaget af Niels Bjerre, som dengang var hjemmeslagter og slagtningen blev foretaget i vaskerummet. Niels Bjerres kone, Stinne Bjerre var rengøringshjælp for min mor i mange år derefter. Der var også et skur, hvor de to lejligheder havde deres brændsel.

(Se billedet tv. med min søster Litzia og jeg)

Senere flyttede Alma og Kornelius Munksgaard ind i lejligheden på 1. sal, hvor de vist boede, indtil min mor solgte bageriet i 1979.

Da Erna og Harald Kortnum blev gift, flyttede de ind i kælderlejligheden, hvor de fik Susanne (Sanne)

Fælles bryllups- og sølvbryllupsfest den 3. april 1953 i Fabjerg Forsamlingshus

Den 3. april 1953 kunne mine forældre fejre deres sølvbryllup og samme dag blev min søster Solveig viet til Peder Lindberg Toft. Festen blev afholdt i forsamlingshuset.

Harald Kortnum var "Skafter" ved festen. Køkken og serveringsmedhjælpere er på billedet th.

Det meste af maden blev lavet hjemme forud for festen. Natten før havde min forældre blandt andet bagt 6 kranskekurve samt et dobbelt overflødigshorn.

Her er min mors dosmerliste til festen:

7 Rg Mør Røn og Bolle Frøstaaer
 15 " Mørke M. Krap (med lidt Røn
 1 Gris
 15 Fløis
 4 Rg smaa Kasterer til Børning
 5 " Gutternaar
 Lippeskrat Tæppe og Røysvilde
 15 Rg Rødsaal

1 Rg Chsparges 35 gram sød Mandel
 150 Mør Øg 1 pland Kokolane
 10 lime sød Melk 1 lime Røysvilde
 5 lime Kaffeblom 1 glas Lemmer

2 Rg smør
 6 " Magarine
 10 " Fløis
 2 " Kaffe + 1
 4 Mør Røn

500 Kasperer Mørke

2 Rg fin salt
 4 " M. Melis
 3 " M. Melis

2 spand til Lippes
 Karklunde og Røysvilde

1 glas M. Røn
 2 Rg Gørdere
 1 M. Kasterer

2 Stegryde
 4 Kagegryde

2 Mør Listerne
 1 Rg Presker
 2 Gørdere
 2 Bananer

til Solvig og Peders Bøglap
 og deres Solvigslap

Ny bageriovn

I 1955 blev den gamle bageriudtræksovn udskiftet med en ny ovn. En udtræksovn ligner mest en stor bradepande på ca. 170 cm bredde og 200 cm dybde, som man kunne køre ind og ud af ovnen (yderst var der ben med hjul, som kørte på to skinner i gulvet). Ovn døren kunne hæves og sænkes over selve ovnen. Over udtræksdelen var der en normal indstiksovn. Der er en tilsvarende ovn på Frilandsmuseet Hjerl Hede.

Den nye ovn blev bygget af en ovnbygger fra Hadsten og var primært opført af molersten. Den blev opvarmet af et oliefyr, der stod i den modsatte ende af ovnen. Der var ikke automatik på, så fyret skulle tændes om aftenen forud og kørte så et bestemt antal minutter, så temperaturen var rigtig til næste dag.

Den bestod af 3 indstiksovne, som var placeret oven på hinanden. – se billede tv.

Den øverste blev primært anvendt til marengs, den midterste til kager/småkager og den nederste til rugbrød og fransk- & sigtebrød.

Bag den nederste låge var der et lille rum, hvor chokolade kunne varmes/holdes flydende – eller holde dagens middag varm.

Familiefester

Bageriet blev også brugt til vores private fester. I 1958 blev det lavet sådan, at det lange bageribord ved væggen kunne afmonteres, så der blev plads til 2 bordrækker i lokalet med plads til ca. 60 personer. I 1958 blev min søster Gunilds bryllupsfest fejret her og i 1959 min søster Litzia's konfirmation, i 1962 min (Flemmings) konfirmation, senere i 68 min søster Litzias bryllup, i 70 mit eget bryllup samt min mors 60-års, og 70-års fødselsdag i 67 og 77. Foto fra Litzia's bryllup af serveringspersonalet: Fr Søe, Lemvig, Mary Olesen, Henri & Gertrud Tilsted, Lis Degn og Karen Margrethe Olesen

Dagligdagen i et landsbybageri

Både min mor og far arbejdede i bageriet. Normalt stod min far op ved 3-tiden og min mor kunne sove indtil 04.30. Min far sov middagssøvn efter middag og derefter skulle der køres brødture. Der blev kørt brødture mandag – torsdag og om lørdagen. Der var forskellige ture hver dag – i forskellige retninger. Både min søster Litzia og jeg har været med på brødture og skulle aflevere brød de forskellige steder. Mange fik på kredit og nogle betalte hver gang. - Dengang fik man lært hovedregning. 1 rugbrød (2 kg) kostede kr. 1,89 i 1961. (Det svarer til ca. kr. 24,60 i 2022) – I dag koster et 800 grams rugbrød ca. kr. 30,- hos bageren! Om fredagen skulle alle landboerne til Lemvig, så da kunne det ikke betale sig at køre brødture. Det var meget almindeligt, at vi fra Lemvigs omegn, tog derned fredag eftermiddag, og jeg kan huske, at alle byens konditorier var fyldte med gæster. Vi var også selv ofte i Lemvig og på konditori om fredagen. Mine forældre kendte naturligvis alle bagerne dernede og havde også personlige venner blandt bagerne. Dengang var der mange bagere og konditorier i Lemvig bl.a. i Østergade (C. Madsen), på Torvet (P. Jensen), i Vestergade (Hansen), i Weibelsgade, i Svirrebom (H. Kristensen), i Nørregade (Lindemann), i Søndergade og i Strandgade (Trustrup), som lukkede, da Toft Nielsen og Matthesen udvidede deres butik der).

En gang imellem kom én af de lokale foreningsbestyrelser fx., vandværksbestyrelsen eller sygekassebestyrelsen og lånte vores spisestue til et af deres møder. De skulle have kaffe og kage til mødet og jeg husker specielt den cigarrøg, der hang i stuen efter de var færdige og også den næste dag. Det krævede en grundig udluftning.

Vi solgte også mælk, som dagligt blev leveret fra Skødbæk Mejeri. Det blev leveret i glasflasker, som stod udenfor på trappen i stålstativer (datidens grønne mælkekasser) og om vinteren inde i butikken. Der var ikke noget der hed køleskab til mælk dengang. Kærnemælk blev leveret i en lille mejerispand med ca. 15 l indhold. Når man solgte kærnemælk, fik kunderne det afmålt i en medbragt mælkespand eller flaske. Fløde skulle man bestille dagen i forvejen. Mælken var med 3,2% fedt og blev ikke homogeniseret dengang, så flasken skulle rystes før åbning – medmindre man ville bruge fløden, der lå øverst i flasken.

Vognmændene Christian Prangsgaard og Johannes Rasmussen skiftedes til at køre mælketur fra/til landmændene til/fra Skødbæk mejeri. Jeg tror de havde en uge hver på skift. Det var en dejlig ting for os drenge at køre med på mælketur. Med Prangsgaard var det muligt at få lov til at køre lastbilen fra indleveringen til udleveringen på Skødbæk Mejeri. Vi var også med på andre ture – fx til FDB i Vemb for at hente varer til Brugsen eller med på heldagsture op nord for Thisted for at hente jordbrugskalk til landmændene.

Det var også 2 hestetrukne mælkevogne, som hentede mælk fra andre landmænd, men til den mindre Fabjerg Mejeri. Den ene mælkeemand var Villiam Andersen (Tvedvej 83) og den anden var vist nok Jens Mikkelsen, som boede på en nu nedlagt ejendom, som lå lidt syd for Øster Nørsgaard (Tvedvej 69). Vi kunne bare springe på deres vognen, hvis vi ønskede at køre med.

* * * * *

Jeg forlod Fabjerg den 2. februar 1966 for at starte uddannelse til elektronikmekaniker i Flyvevåbnet, som jeg forlod i 1972. Færdig uddannet som svagstrømsingeniør i 1976, Udviklings- og Projektingeniør i Pasilac i Silkeborg 76-79. Forskellige jobs i Hewlett-Packard 1979-2010. Siden 2010 på efterløn og pensionist i 2012. Jeg har også boet et par steder i DK gennem årene: Ballerup (Værløse), Aalborg, Nørresundby (2 steder), Sønderborg, Silkeborg (3 steder), Lystrup v. Århus, Skanderborg, Stilling (2 steder) og nu Gedved v. Horsens.

Min far døde i 1959 og min mor drev bageriet videre indtil 1969 (rugbrødet blev leveret af Lemvig Brødfabrik). Hun drev derefter stedet som brødsalg med brød leveret fra Bager Jensen i Gudum indtil hun solgte bageriet i 1979 og flyttede til Thyborøn. Mor døde i 1993 85 år gammel.

Børneliv i Fabjergstad

Hvilke børn legede/var vi sammen med?

- Jens Jørgen Graakjær Jensen
- Steen Michael Tilsted
- Ole Jørgen Maae
- Jørgen Lenler
- Birgit Lenler
- Flemming Overgaard
- Bodil Rasmussen
- Ingrid Prangsgaard
- Litzia Dahl Overgaard
- Eva Degn
- Lis Degn

- Jytte Prangsgaard
- Ingelis Agger Andersen
- Egon Agger Andersen
- Jette Råfle
- Stefan Råfle
- Carl Emil Friis
- Henning Trillingsgaard
- + selvfølgelig ældre og yngre, som vi ikke direkte legede med, men som også var der.

Lege:

- Som alle andre børn brugte vi drenge meget tid på at bygge små huse/huler. Den ideelle var lavet af et træskelet påsømret brugte salpetersække, som jo var vandtætte. Dem kunne vi få på Vintersgaard.
- Legeredskaber i Degns have (byens legeplads). Her var der 4 gynger og en god karrusel, som virkelig kunne køre hurtig. Det skete også, at vi sammen spiste aftensmad i haven med vores medbragte rugbrødsadder. Dengang spiste man varm mad kl. 12 og brød til aften.
- Dåselege – oftest i brugsens gård. Det var en yndet leg – specielt om aftenen – også når det var mørkt. Kan huske engang, da vi legede døddåse nede ved Prangsgaard og der kom en, som skulle tale med Olga Prangsgaard. Vi måtte sige, at hun ikke var hjemme, da vi jo ikke kunne sige, at hun legede døddåse med os unger.
- Den der skulle stå, blev som regel valgt ud fra børneremser. Fx: ”okker–gogger–gummi-klokker–erleperle-pif-paf-puf (fjern-den -beskidte-luf)”. Eller ”One-done-dene-mama-futte-fene-futte-fene-mama-dene-one-done dene”.
- Antonius over missionshusets tag. Når man havde grebet bolden 3 gange listede man om på modstanderens side og skulle der ramme en modspiller for at vinde kampen
- Skyde hinanden ned ad perronen. En leg, hvor man med en bold skulle ramme dem der stod på brugsens pakhusperron. Den første der blev skudt ned, skulle så skyde ned i næste runde. Hvis man greb bolden oppe på perronen, fik man en spiller op igen.
- Fiske i moser og mergelgrave fx Immanuel Jacobsens Mose, Osvald Pedersens Mose, Overlund og Sønderlund mergelgrave. Det var primært skaller og geder vi kunne fange disse steder. Da vi blev ældre, gik fisketurene til Bovbjerg eller Thyborøn enten med Steen Tilsteds far eller Viggo Degn, som var en passioneret lystfisker. Han havde styr på højvandstabellerne, så vi stoppede ofte når fiskeriet toppede. Har også fisket sild og hornfisk fra Oddesundbroen, hvor vi fangede dem på 3-kroge, som fangede fiskene i siden. Den slags er ikke tilladt i dag
- Skøjteløb hvor isen kunne bære i de forskellige moser og damme rundt om Fabjergstad + Lemvig Sø. Vi fik ofte om vinteren i en gymnastiktime lov til at komme på skøjtetur.
- Når vi havde fået en del sne om vinteren, kunne der ske, vi tog på fælles kælketur enten til Trelleborg i Gudum, eller andre bakker i nærheden. Men favoritterne var disse:
 - Hans Nielsens knægte havde, af gamle brædder fremstillet en temmelig tung slæde, med sæde foran og som man kunne stå bag på. Den var for tung til almindelig brug. Men Hans havde en skikkelig hest ved navn Gulli, som blev spændt for slæden. Vi andre knægte kunne så hægte os på i konvoj og få en dejlig tur ud over markerne. Det var en magelig kælkeform. Man skulle ikke selv trække kælken op ad bakkerne.
 - Niels Maae, som godt kunne lide spænding, arrangerede en anden kælkekonvoj efter sin varevogn, Standard Vanguard. Kælkningen foregik på vejen, men han trak os af sikkerhedshensyn, kun op ad bakken.
 - En søndag havde Ras sat kreatursiderne på lastbilen, og havde inviteret stadens unger til at komme på kælketur. Vi kom op på ladet med kælk og madpakke og så kørte Ras os ud til heden til et sted, hvor der var bakker. Her brugte vi så eftermiddagen på at kælke.

Hvordan så Fabjerg ud i 50 og 60'erne?

Vores Fabjerg var Fabjergstad 24 til 90, Tvedvej 75 til 102 og Engelundvej 1 til 35. De huse der ikke er nævnt, var ikke bygget dengang eller vi kendte vi ikke beboerne.

Fabjergstad

Fabjergstad 24: Jens Agergaard. I daglig tale kaldet Jens Fløjt, da han altid fløjtede én eller anden melodi. Han kørte på en Triumph Bonneville uden styrthjelm, men med kasketskyggen i nakken. I december solgte han juletræer og hvis der var et "hul" i træet, kunne han hurtigt indsætte/transplantere en ekstra gren.

Fabjergvej 129: Ejendommen havde før omfartsvejen tilkørsel via en lille vej der førte ned langs Fabjergstad 25. Her boede Mary og Richard Olesen. De flyttede til Fabjerg ca. 1958 og mener der var følgende børn: Karen Margrethe, Ove, Gudmund og Ingeborg.

Fabjergstad 25: Frugthave tilhørende Magda og Immanuel Jacobsen som boede Tvedvej 79.

Fabjergstad 27: Edith & Georg Nielsen, Edith var syerske og Georg arbejdede vist som daglejer på gårdene. De havde ingen børn. Kan huske dem som nogle søde mennesker. Edith var fra Fyn og talte syngende fynsk.

Fabjergstad 33: Højlund stuehus. Ane og Ingemann Pedersen boede her og der var mange børn, heriblandt Ingvar og Hedvig. Selve landbruget lå på den modsatte side af vejen, hvor skolen og lærerboligen blev bygget senere og indviet i 1963.

Fabjergstad 35: Her lå Ras' garage (se th. på billedet). (Johannes Rasmussen, Fabjergstad 53)

Fabjergstad 37: Her lå et lille træhus, hvor Rigmor & Harald Andersen + børn (Tove & Jens Christian) boede indtil de flyttede til Engelundvej 3. Kan huske at Tove havde sukkersyge, hvilket ikke var ret udbredt blandt børn dengang.

Fabjergstad 38: blev bygget af Slagter Benny og Hjalmar Agger Andersen i ca. 1956. Børn: Ingerlise og Egon + senere tvillinger. Jeg kan huske at han en gang imellem fik bagt leverpostej i vores bagerovn – det gav vist en bakke leverpostej som tak.

Fabjergstad 39: Maskinværksted og Møllebygger Niels Maae & Kirsten. Børn: Grethe, Lisa & Ole. Grethe var sygeplejerske og boede i København

Fabjergstad 40: Blev bygget af Ingeborg & Ruedi Räfle omkring 1958. Ruedi, som var tømrer og snedker, kom fra Schweiz. Firmaet ændrede han senere til Fabjerg Finércentral, som endnu senere flyttede til Lemvig. Børn: Jette, Stefan og Sussi (Susanne). Stefan og hans kone blev senere dræbt i en tragisk trafikulykke i Tyrkiet i 90'erne. Jette bor nu i Schweiz med hendes mand.

Mellem Fabjergstad 39 og 45 lå der en grund, hvor Mads Lundgaard havde en have og dueslag til hans fine brevduer.

Fabjergstad 42 & 44a: Her drev Svend - og Niels Trillingsgaard smedje. Niels var gift med Ritta. Børn: Henning & Bente. Svend var gift med Jytte. Børn: Tove og Carl.

Kan huske at der blev smedet hestesko og skoet heste. Mange dage kunne man overalt i staden høre faldhammeren arbejde i timevis.

Fabjergstad 45: Fabjerg auto service og BP-tank først ved Jens Simonsen indtil 1957, hvor Jens døde, Peder Graversen overtog værkstedet indtil 1958, hvorefter Krista & Peder Lauritsen overtog.

Min bror Christian kom i lære hos Jens Simonsen i 1951 men i 1953 blev lærekontrakten annulleret, da man fandt ud af, at Jens ikke var uddannet og ikke havde mesterbrev. Min bror blev så uddannet hos Charles Emtkær i Bonnet. Harald Kortnum var også ansat hos Jens Simonsen dengang.

Fabjergstad 46 var Karen & Viggo Degns have, hvor den oprindelige plan var, at de ville bygge sig et aftægts hus der senere. I 1972 byggede Jens Jørgen Graakjær det nuværende hus til sin far, Søren Kristian Ditlev Jensen, som tidligere boede i nr. 48 – Tenerifa.

Fabjergstad 47: her boede Jens og Thora (Moster) Simonsen i overetagen. Arvid og Ulla Lenler flyttede ind i stueetagen i 1951. Arvid var politifuldmægtig i Lemvig indtil de i 1959 flyttede til Ribe og derfra videre til Maribo og senere til Frederikshavn (Ulla og min mor skrev mange breve til hinanden indtil min mor døde i 93). De havde 3 børn, Jørgen, som bor i Næstved, Birgit, som bor i Holland og Torben, som døde i 2020. Thora (eller Moster i daglig tale – hun var moster til Karen Degns børn) blev gift med Provst Harald Olsen i 1959 og da han blev pensioneret, flyttede de til Ågade i Lemvig. Da jeg (Flemming) engang besøgte hende engang i 70'erne, tilbød hun, at jeg kunne købe en kopi af den første danske bibel på dansk fra 1550 af hende, hvilket jeg gjorde. Den havde tilhørt Marie Olsen (provst Olsens første kone).

Fabjergstad 48: Her boede Birgitte Graakjær & Søren Kristian Ditlev Jensen. Børn Jens Jørgen og Lilian. Søren blev oprindelig uddannet frisør i Nykøbing M., men ernærede sig som cykel/knallert forhandler og -reparatør, frisør/barber (jeg blev klippet der), træskomager, reparatør af selvbindersejl i høstsæsonen, salg af nytårsfyrværkeri i december, biavler og meget andet.

Se mere under Jens Jørgen

Fabjergstad 49: Johanne & Post Johannes Karlsen boede i stueetagen. På 1. salen boede Karoline Karlsen, som fungerede som syerske i byen.

Fabjergstad 50: Huset hed oprindeligt Bakkely og indeholdt Fabjerg Bageri. Bageriet blev oprindeligt bygget til Bager Carl Høegsberg - af et konsortium, bestående af Poul Jensen Pigsborg, Smed Jens Simonsen, Nikolaj Nikolajsen Friistoft, Mads Lind Nr. Dahl og Peder Bjerg. Og så oprindeligt ud som på billedet tv. I 1939 blev der lavet en vinkeltilbygning på huset. Se omtale under [#Flemming](#)

Fabjergstad 51: Uddelerbolig for Fabjerg Brugsforening. Her boede Karen og Viggo Degn sammen med deres børn: Poul, Anne Sofie (Fie), Else (nu Saugmandsgaard), Eva & Lis. Der var også værelser til personalet.

Fabjergstad 52: Brugsen, hvor der dengang også var grovvarerhandel i afdelingen ud ad Engelundvej samt i lagerbygningen, som lå, hvor den nuværende Min Købmand ligger. Bag ved lagerbygningen lå det gamle vandværk i hjørnet op ad missionshusets grund.

Årets begivenhed i Brugsen i 50'erne var årets generalforsamling, som blev afholdt i forsamlingshuset. Vi skulle levere kaffe + brød til forestillingen dvs. wienerbrød, flødelagkage + småkager. Jeg husker det som en langsommelig affære (Degns børn var naturligvis med og Litzia og jeg var der også), og vi børn ventede kun på aftenens højdepunkt: Aftenens film, som for det meste var en Gøg og Gokke eller en Charlie Chaplin film. Vi børn sad oppe i hullet på første sal, hvor man kunne skubbe en væg til side og derfra have en god filmplads. Dengang var det jo almindeligt at der blev røget inde og salen var indhyllet i en tæt tobaksrøg.

Fabjergstad 53: Rigmor & Johannes Rasmussen og datteren Bodil. Indtil 1960 boede de i den venstre side af huset og da overtog de centralbestyrer jobbet efter Kathrine, købte de huset og byttede bolig med Kathrine Tordrup, som var centralbestyrer indtil 1960. Johannes drev vognmandsforretning i Fabjerg. Kan huske at de i ca. 1956 købte en Ford Anglia, som i 1959 blev udskiftet med den nye model (se foto th.)

Fabjergstad 55: Først boede Steens Tilsteds bedstemor, Laura Andersen i huset, men senere (ca. 1965) flyttede Gertrud og Henri Tilsted ind i huset. Posthuset flyttede også med fra nr. 65 og blev placeret i den lille forgang tv. ved indgangen.

Fabjergstad 57: Bodil Roesgaard boede i stueplanet. Bodil Roesgaard havde tidligere boet Fabjergstad 79. Margrethe Dahl boede på 1. sal. Margrethe gik meget rundt med et hakkejern, en rive og en spand og lugede fortovene og rev det pænt efterfølgende (specielt Degns fortove). På hendes fødselsdag inviterede hun udvalgte gæster til fødselsdagskaffe i den lille lejlighed. Da alle ikke kunne være der på én gang, kom vi i hold. Jeg kan huske, at vi sad overalt, hvor der kunne placeres en stol eller en taburet. Hun havde et blåmalet køkken.

Fabjergstad 58: Her boede Kristiane & Peder Damgaard indtil han flyttede til Engelundvej 5 i ca. 1963. Peder var på et tidspunkt lagermand i Brugsen. De havde en søn, Preben (Wonnimand).

Fabjergstad 59: Johanne og P. K. Nielsen Haurballe som drev tømrer- og snedkervirksomhed på adressen indtil ca. 1961. Datteren Nelly var egnens klaverunderviser. Jeg (FI) var tvangsindlagt til at gå til klaverundervisning hos Nelly i et par år, indtil det lykkedes mig at flytte til guitarundervisning hos Børge Henriksen (vist kaldet "Pause-Henriksen") i Lemvig. Han var i øvrigt leder af FDF-orkestret i Lemvig. Sønnen Niels Haurballe (bygningskonstruktør) byggede senere Tvedvej 100. Der var også andre voksne børn, Børge (bygningsingeniør), Signe (operasanger) og Anna, som boede i Hørbylunde ved Silkeborg.

Fabjergstad 60: Niels Graakjærs garage, hvor han en overgang boede og hvorfra han drev Lillebils forretning. Senere flyttede han til Østerbrogade i Lemvig, hvor han også kørte lillebil. Henri Tilsted havde lejet garage hos Niels.

Fabjergstad 62: Vognmand Marinus Laursen og Karen Margrethe Laursen. De overtog Christian Prangsgaards vognmandsfirma efter hans død. De er nu begge døde.

Birgitte og Søren Jensen boede der fra de blev gift i 1943 og indtil 1948. Søren indrettede barbersalon der. Jens Jørgen er født her.

Det fortælles at Marius Laursen (Fabjergstad 63) købte huset i Remmerstrand og nedtog det sten for sten og genopbyggede det på den nuværende adresse.

Fabjergstad 63: Her boede Marius Laursen, som havde en datter Henny. Marius fik efter hustruen, Olgas død i 1945 husholdersken Marie, som blandt andet solgte ugeblade. Jeg kan huske at Marius havde nogle gamle lastbiler stående i garagen fra krigens tid. (Marius døde i 1974)

Da Marie stoppede med bladsalget, overtog min (FI) mor bladsalget i bagerforretningen.

Fabjergstad 64: Peder Graversen boede der en overgang sammen med sin mor Marie Graversen (mand Anders Graversen). Senere boede Erhardt (Kubstrup?), som var vejarbejder, der.

Fabjergstad 65: Huset hed Solblink og her boede Gertrud og Henri Tilsted + Steen. Byens posthus var her i kælderen indtil ca. 1965, som derefter flyttede til Fabjergstad 55. Henri Tilsted havde mange forskellige jobs (fx Maae's Maskinværksted, Vestjyden, skibs smedje i Thyborøn) og var den første i Fabjerg der fik fjernsyn, idet han også var Fabjergs fritidsradio- og fjernsynsforhandler. Årets højdepunkt var 6-

dages løbet i Forum, som blev vist i fjernsynet sidst på aftenen. Vi var ikke fan af Palle Lykke og Kaj Verner som de fleste, men var fan af belgierne, Rik Van Steenbergen og Emile Severeyns. Jeg kan huske at Tilsted havde rigtig mange gamle radiomodtagere stående i kælderen – helt fra kortbølgeradioens tid. Han fik meget tidligt sat en tysklandsantenne op og en gang imellem kunne man se tyske udsendelser med "sne på". De passede i nogle år Gertruds mor, Laura Andersen, som pga. en hjerneblødning var sengeliggende og ikke kunne tale, og som skulle laves dagligt. Kan huske, at de havde en madelevator fra viktualierummet i kælderen op til spisestuen. Steen var min legekammerat nr. 1 den gang og vi har tilbragt mange timer hos hinanden. Steens mor kunne fx ikke forstå, at Steen ikke kunne spise noget til middag, når han havde været hos os, men sandheden var, at han kunne sidde i bageriet og spise kage afskæringer i timevis. Han spiste det som bagere i vore dage laver romkugler af. I slutningen af 50'erne blev vi Elvis fans, og da Steen havde en radiogrammofon, købte han altid de nyeste Elvis plader.

Tilsted havde et lille hønsehus på et hjørne ved Marie Villesens mark bag ved Fabjergstad 58. De havde altid en galsindet hane, som vi børn ikke skulle komme i nærheden af. Steen var ekspert i at hidse den op og var den først kommet ud, gik den vilde jagt – altså hanen på jagt efter Steen.

Fabjergstad 66B: Marie Villesen drev et lille landbrug her. Medhjælper: Ferdinand

Fabjergstad 67: Sigrid & murer Poul Lund

Fabjergstad 71: Horsagers ejendom med tilhørende mose (kun Viggo Degn måtte fiske ål dernede) – Børn: Mary og Gerda Horsager.

Fabjergstad 75: Inge & Evald Hansen (Post Hansen). Evald blev i 60'erne uddannet til urmager (jeg hjalp ham med lidt grundlæggende matematik, da han aldrig havde haft matematik i skolen)

Fabjergstad 79: Tidligere boede Bodil Roesgaard her, men flyttede på et tidspunkt til Fabjergstad 67. Hendes søn var praktiserende læge i Lemvig. Senere boede her en familie Lund, hvor hustruen var Sygeplejerske. Børn Tove og John.

Fabjergstad 89: Albert og Augusta Nielsen med to døtre, Ruth og Tove. Augusta var Søren Kristian Ditlev Jensen søster.

Fabjergstad 90: Her boede "Persillegartneren", som ernærede sig som havemand rundt omkring, og havde et ry som langfingret havemand, idet visse ting havde for vane at hoppe ned i hans sæk, når han skulle hjem. Specielt kan jeg huske, at karlene drillede ham, hvis han kom igennem Fabjergstad om aftenen, når karlene havde været til håndbold- eller fodboldtræning og hang ud på hjørnet ved brugsen.

Fabjergvej 131: Bækkedal, hvortil Marinus Pedersen flyttede i ca. 1958 med familie. I alt 8 børn, hvoraf jeg husker Ruth, Lis og Rita (som gik i min klasse)

Nylindvej 3: Paula Elin - & Gunnar Pedersen Flere børn – Bl.a. Lillian og Verner

Nylindvej 7: Lindsboel, hvor Jenny og Hans Jensen boede med deres familie og 2 børn, Vera og Jens.

Engelundvej

Engelundvej 1: Missionshus, som i begyndelsen af 60'erne blev udvidet helt til skel mod Engelundvej 3. Nu er det overtaget af Fabjerg Sogneforening.

Engelundvej 2- 4: Se under
Flemming

Det er Viggo Degn der står udenfor med den traditionelle pibe i hånden.

Engelundvej 3: Rigmor & Harald Andersen + børn: Tove & Jens Christian
(Harald og Gertrude Tilsted var søskende)

De udvidede huset ind mod missionshuset i ca. 1956.

Engelundvej 5: Ane Marie & Mikkell Serup byggede huset og boede der indtil ca. 1963, hvorefter Nina og Jens Sønderskov Borum købte ejendommen. Jens var tidligere Elværksbestyrer på det gamle Nørre Nissum Elværk (jævnspændingsværk), der lå Tvedvej 50, og som blev nedlagt i ca. 1965. derefter drev han El-installatør forretning fra Engelundvej 5.

Tidligere bestyrer på Asylet, Mette Kvisgaard boede til leje der og senere boede Peder Damgaard til leje der.

Engelundvej 6: Skovarbejder Johannes Andersen, hvis datter Tut (Sigrid) blev gift med Frederik Ravnholdt. Frederik arbejdede som lagerkarl i brugsen. De fik en søn, Johannes.

Engelundvej 8: Karen, Kirstine og Grethe Overby (vi unger kaldte dem "Æ Råtrop-piger"). De drev den lille ejendom og gik altid gammeldags klædt.

Engelundvej 24: Vintersgaard. Petrea & Emil Friis. Børn, som boede der dengang: Elin, Ruth og Carl Emil, som også kom i Fabjergstad.

Tvedvej

Tvedvej 73: Hilda & Smed Christian Sundgaard Lauritsen. Børn: Nanna og Anders Christian. Smeden blev også kaldt den "æ hvie smed", da han var meget hvid i huden. Boede i kælderen i huset uden stueplan og tagetage. Se billedet.

Tvedvej 79: Mosevang. Her boede Magda & Immanuel Jakobsen, Immanuel arbejde hos Damand i Rom. Kan huske 2 børn, Bent (årgang 44) og en lille søster, Johanne (m. lang fletning - et geni til at læse højt). Om sommeren fiskede vi i mosen og om vinteren løb vi på skøjter der (ofte i gymnastiktimer)

Tvedvej 83: Villiam Andersen, som også kørte med mælk til/fra Fabjerg Mejeri.

Tvedvej 92: Solvang, hvor Hans Nielsen boede. Han var kasserer i sognerådet i en årrække indtil familien pludselig flyttede. Jeg kan huske følgende børn: - Ove, Kaj, Karl Johan og Karen Marie. Det var primært børnene, der udførte arbejdet på landbruget. De havde et hedeareal ude ved Klosterheden, syd for Ny Saugmandsgård. Jeg var engang med derude for at hente roer.

Tvedvej 96: Her flyttede Erna og Harald Kortnum ind på et tidspunkt.

Erindrer at der tidligere boede en skomager, Dukkedahl, hvis søn Niels Peter på et tidspunkt kørte lastbil hos Kristian Prangsgaard.

Tvedvej 100: Niels Haurballe byggede huset i 60'erne. (Ingen luftfotos)

Tvedvej 102: Olga og Christian Prangsgaard med børn (Ove Herlev, Ingrid og Jytte). Christian Prangsgaard drev vognmandsvirksomhed her og jeg kan huske at der stod 2 lastbiler og en turistbus i garagen.

Det man levede af

Vi var alle mere eller mindre afhængige af landbruget. Kun ganske få arbejdede direkte i en industrivirksomhed i 50'erne. I 60'erne fik flere og flere beskæftigelse i industrien - eksempelvis på B&O i Struer, på Vestjyden i Lemvig eller på Cheminova i Harbøre. Håndværkerne var i høj grad afhængige af landbruget.

Lidt om landbruget dengang

De fleste landbrug var traditionelle landbrug med både plante - og animalsk produktion. Kornet og roerne blev primært anvendt som dyrefoder til svine- og mælkeprodukter, men der blev naturligvis også produceret æg, kyllinger, høns samt lam og oksekød.

Da arbejdet ved landbruget dengang var meget manuelt, var der også mange mennesker ansat. En stor gård (30-40 ha) havde måske 2- 3 karle og en tjenestepige ansat. De var typisk ansat for et ½ år ad gangen (vinterhalvåret fra 1. november til 30. april og sommerhalvåret fra 1. maj til 31. oktober). 1. maj og 1. november blev kaldt for skiftedag. Lønnen for et ½ år blev aftalt på forhånd og inkluderede kost og logi og blev ofte udbetalt efter behov, således at restbeløbet blev udbetalt samlet til skiftedag.

Det var et dagligdags syn at se en hestevogn komme i Fabjergstad – ofte med ærinde i Brugsens grovvarehandel eller hos smeden, som også skoede heste.

De første traktorer kom på de store gårde i slutningen af 40'erne og i løbet af 50 og begyndelsen i af 60'erne også på de mindre landbrug. Der var nogle

maskinforhandlere, som importerede brugte Fergusons fra England (Niels Maae solgte bl.a. Ferguson traktorer, som var importeret af firma Nicolaisen & Larsen i Ulfborg).

Roer

Dengang havde man ikke såmaskiner, der kunne så et frø ad gangen. Derfor var det nødvendigt at foretage en udtynding af rækkerne og samtidig luge ukrudt væk, således at rækkerne efterfølgende stod tilbage med 15 -20 cm mellem roeplanterne. Senere (i slutningen af juni) blev rækkerne måske igen luget for ukrudt. Det kunne godt give en skilling til en rask pige eller dreng at "hakke" roer. Det var rent akkordarbejde, idet man fik betaling efter rækkernes længde udmålt med en favnmål (1 favn = 3 alen; 1 alen = 2 fod, 1 fod =12 tommer; 1 tomme = 2,54 cm)

Om efteråret fik roerne først snittet toppen af, efterfølgende blev de rykket op og til sidste kørt hjem. Alt med håndkraft indtil processen blev mekaniseret, og så foregik med maskiner og traktorer. Roerne blev efterfølgende lagt i en roekule dækket med halm og jord ovenpå, så de kunne holde sig frostfrie.

Mog

På gårde og ejendomme med animalsk besætning, produceres der "Mog" og "Ejl" (Mog + Ejl = Gylle)

På alle gårde var der en møddingsplads. Nogle havde møddingen centralt placeret, midt i gårdspladsen. Andre havde den placeret lidt mere afsides. Møddingen kunne være ret uæstetisk, især i våde perioder med lidt frost. Om sommeren trivedes møgfluerne rigtig godt i disse møddinger, og nogle tog endda farve efter møget. Fluerne holdt sig mest til møget, og generede faktisk kun ved spisetiderne inde i huset.

"Mog" blev tidligere læsset på stivvogn med greb og fordelt på marken med greb. Senere blev de automatiske "møgspredere" læsset med frontlæsser.

Nu kom der jo også væske fra dyrene: "Ajl".

Ajlen samledes i en ajl-beholder, blev pumpet i en "ajltøn", og blev hældt på markerne et par gange om året. Her var stivvognen også perfekt.

Beholderen kunne ikke rulle mellem de skrå sider.

Plovmanden

Fra 1910 til 1974 var "Plovmanden" Danmarks største pengeseddel. 500 kr. Plovmanden var, ud over at være et godt betalingsmiddel, også et billede af virkeligheden på landet.

Plovmanden var stadig en del af dagligdagen. Nogle gange var ploven trukket af kun en hest, hvilket ses på 1967 udgaven af plovmanden.

Kr. 500,- i 1960 svarer til ca. kr. 6.800, - i 2022.

Høsten

Høsten foregik primært med en selvbinder indtil begyndelsen af 60'erne, hvor først bugserede mejetærskere (trukket af en traktor) kom til og senere selvkørende mejetærskere, som vi kender dem i dag. Når negene blev smidt ud af selvbinderen, skulle de "sættes te rå". På rad, i små stakke med 4-6 neg i hver, med kornet opad, for at holde kornet tørt.

Når kornet var tørt, blev det kørt i laden med en "gummivogn". Én mand til at forke op, og én til at lægge læsset. Vognen blev enten trukket af heste eller en traktor. Det var en god beskæftigelse for en lille skoledreng at "køre frem" med traktor dvs. til næste læssted. I laden blev negene igen forket af og der var mindst en person til at lægge negene på plads.

Kornet blev i løbet af vinteren tærsket efter behov, og fik en tur i kværnen, og derefter brugt til dyrefoder. Halmen gik til strøelse.

Høsttiden var ofte sammenfaldende med syltetiden. Specielt på gårdene blev alle spiselige afgrøder fra have og mark konserveret, så man havde et forråd indtil næste års høst.

Der var en liflig duft af marmelade og saft. Der blev syltet og henkogt. Før høstfesten blev der ofte slagtet gris, og da køleskab og dybfryser endnu ikke var almindelige, blev den usunde saltning stadig anvendt. Det var ikke almindeligt, at folk havde en fryser, så i slutningen af 40'erne blev der oprettet andels frysehuse, hvor man kunne leje en frostboks. I Fabjerg havde vi et frysehus ved skråvejen bag ved vognmand Prangsgaard. Her kunne man leje en frostboks. Foreningen blev nedlagt i 1983.

Markerne om vinteren

I vores barndom var der som regel sne og frost om vinteren.

Om efteråret satte kommunen sneskærme op på strategisk vigtige steder for at holde snedriverne inde på markerne og dermed undgå for mange snedriver på vejene.

* * * * *

Som vi husker det, var alting meget bedre dengang. Sommeren var med sol og varme og brune ben i korte bukser næsten hver dag og om vinteren havde vi sne og skøjtevejr (og sneen lå mindst i tagrendehøjde.)

PS.: Vi (Jens Jørgen og Flemming) har holdt forbindelsen ved lige i over 70 år og taler ofte med hinanden og mødes nogle gange om året og spiser en god middag og nyder nogle ædle druer sammen med vore familier.